

Załącznik
do Uchwały Nr XIII/188/2019
Rady Miasta Mława
z dnia 17 grudnia 2019 r.

**MIEJSKI PROGRAM PROFILAKTYKI I ROZWIĄZYWANIA
PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH
ORAZ PRZECIWDZIAŁANIA NARKOMANII
DLA MIASTA MŁAWA
NA ROK 2020**

SPIS TREŚCI

WPROWADZENIE.....	3
I. ZAGADNIENIA OGÓLNE.....	4
II. PODSTAWY PRAWNE I ZAŁOŻENIA PROGRAMU	5
III. DIAGNOZA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH W MIEŚCIE MŁAWA W KONTEKŚCIE UZALEŻNIEŃ.....	6
III.1. Rynek napojów alkoholowych w mieście.....	6
III.2. Konsekwencje nadużywania alkoholu i środków odurzających – dane instytucjonalne.....	7
III.3. Problemy społeczne w obszarze uzależnień- podsumowanie badań.....	10
IV. ODDZIAŁYWANIA PROFILAKTYCZNE WŚRÓD DZIECI I MŁODZIEŻY-REKOMENDACJE OPARTE NA MODELU PROFILAKTYKI POZYTYWNEJ.....	16
IV.1. Czynniki ryzyka.....	16
IV.2. Czynniki chroniące.....	16
V. CELE I ZADANIA PROGRAMU, WSKAŹNIKI I REALIZATORZY PROGRAMU	18
VI. HARMONOGRAM PROGRAMU WRAZ Z JEGO FINANSOWANIEM.....	21
VII. REALIZACJA I MONITORING PROGRAMU.....	23
VIII. MIEJSKA KOMISJA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH.....	23
VIII.1. Zadania komisji.....	23
VIII.2. Zasady wynagradzania członków MKRPA.....	24
VIII.3. Zasady finansowania Miejskiego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	24
IX. SPIS TABEL, WYKRESÓW.....	25

WPROWADZENIE

Problemy alkoholowe w Polsce mają szczególny charakter i wyróżniają się na tle innych problemów społecznych i są z nimi niejednokrotnie powiązane. Specyfika problemów alkoholowych polega na tym, że niosą ze sobą wiele szkód np. społecznych (zaburzenie życia rodzinnego, nietrzeźwość w miejscach publicznych, wypadki drogowe, przestępczość), czy też zdrowotnych (ok. 60 chorób i urazów związanych jest z nadużywaniem alkoholu)¹. Silnie związana z nadużywaniem alkoholu jest przemoc w rodzinie, a długotrwałe picie alkoholu doprowadza do znaczących problemów w pracy, rodzinie, bezrobocia czy też do ciężkich chorób – nie tylko u osób uzależnionych, ale też pijących szkodliwie czy ryzykownie, a także ich bliskich, osób współuzależnionych narażonych na ciągły stres życia z osobą nadużywającą alkoholu. Osoby współuzależnione często koncentrują swoje życie na osobie pijącej i jej problemach. Żyjąc w stałym, długim napięciu i niepewności, same zaczynają chorować na tzw. choroby psychosomatyczne, a także cierpią na zaburzenia psychiki, popadając w stany lękowe czy depresyjne. Osoby te nie potrafią znaleźć czasu na rozwój osobisty, ich życie rodzinne jest zaburzone, nie są w stanie przekazać pozytywnych wzorców. Dzieci, które wychowują się w rodzinach z problemem alkoholowym mają niejednokrotnie zaburzony system wartości, bywają agresywne bądź nadmiernie wycofane. Jak widać – jednostkowy problem alkoholowy ma rażąco duży zasięg.

Rozmiary szkód spowodowanych przez problemy uzależnień oraz ponoszone z ich powodu koszty społeczne, zdrowotne i ekonomiczne są ogromne. Należą do nich:

- szkody zdrowotne i rozwojowe występujące u młodych Polaków między 15-21 rokiem życia spowodowane alkoholem - wypadki komunikacyjne, konflikty z prawem, zachowania agresywne, większe ryzyko bycia ofiarą przestępstwa, przedwczesną inicjację seksualną, konflikty z rówieśnikami i w rodzinie, problemy z nauką, sięganie po inne substancje psychoaktywne, zaburzenia okresu dojrzewania;
- szkody zdrowotne i społeczne spowodowane alkoholem wśród osób dorosłych - wyższe ryzyko bezrobocia, obniżenie statusu ekonomicznego, destrukcja życia rodzinnego, choroby poalkoholowe, przedwczesne zgony, zaburzenia życia rodzinnego, przemoc;
- koszty ekonomiczne nadużywania alkoholu - wydatki budżetu państwa (wydatki na służbę zdrowia i opiekę społeczną, straż pożarną, policję, służby ochrony środowiska itd.), instytucji ubezpieczeniowych, społecznych i charytatywnych, które usuwają lub w istotny sposób zmniejszają ekonomiczne skutki związane z alkoholem, straty w spodziewanych dochodach budżetu państwa, a także straty firm, korporacji, organizacji gospodarczych oraz gospodarstw domowych (rodzin), a przede wszystkim straty zdrowotne (w tym koszty leczenia i profilaktyki), a także koszty zapobiegania skutkom problemów społecznych, które wywołane są przez alkohol.

¹ Badania epidemiologiczne pokazują liczbę osób uzależnionych od alkoholu w Polsce na 2,4% populacji, co daje ok.600 tys. osób w wieku 18-64 lata (Moskalewicz, Kiejna, Wojtyński, 2012 r.) - 80% to mężczyźni. Natomiast na Mazowszu w 2012r. liczba uzależnionych wynosiła ok.83 tys.

Odpowiednio kształtowana polityka społeczna w zakresie przeciwdziałania uzależnieniom może przyczynić się do znacznego zmniejszenia skutków społecznych, zdrowotnych i ekonomicznych wśród mieszkańców naszego kraju. Narzędziem realizacji zadań z zakresu profilaktyki uzależnień jest opracowywany przez samorząd miast i gmin program profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii, który określa lokalną strategię w zakresie profilaktyki uzależnień oraz minimalizacji szkód społecznych i indywidualnych wynikających z używania alkoholu i narkotyków.

I. ZAGADNIENIA OGÓLNE

Miejski Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii dla Miasta Mława na rok 2020, zwany dalej „Programem”, jest zapisem działań, które w roku 2020 realizowane będą w ramach zadań własnych Miasta Mława w obszarze profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii.

Miasto Mława koncentruje się na budowaniu spójnej lokalnej strategii profilaktyki i rozwiązywaniu problemów uzależnień, opierając się na systemowym i konsekwentnym wdrażaniu działań służących poprawie stanu wiedzy, edukacji i zdrowia mieszkańców naszego miasta. Z uwagi na ogromny zasięg i zagrożenia związane z problemami alkoholowymi Program adresowany jest do wszystkich mieszkańców Mławy, bowiem celem działań wspieranych lub/i realizowanych przez Miasto Mława jest ograniczenie problemów spowodowanych przez picie alkoholu w całej populacji, a nie tylko w grupach podwyższonego ryzyka. Program stanowi zbiór celów i działań, wokół których będą koncentrowały się działania Miasta Mława, ale też i innych podmiotów zaangażowanych w profilaktykę i rozwiązywanie problemów alkoholowych.

Niezmiernie istotnym warunkiem skuteczności działań z tego zakresu na poziomie lokalnym jest skoordynowana współpraca pomiędzy jednostkami miasta, organizacjami pozarządowymi, przychodniami terapii uzależnień, szkołami, grupami samopomocowymi, policją, sądem, jak też z innymi podmiotami działającymi na rzecz przeciwdziałania uzależnieniom, które przyczynią się do zwiększenia wśród mieszkańców Miasta Mława wiedzy i dostępności do usług profilaktycznych oraz efektywnego wykorzystania środków przeznaczonych na ich realizację.

Program został opracowany przez Wydział Oświaty i Polityki Społecznej Urzędu Miasta Mława, w tym przez Pełnomocnika Burmistrza Miasta Mława ds. Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii a także skonsultowany z Miejską Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

Przy opracowaniu Programu wykorzystano wytyczne Państwowej Agencji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych zawarte w opracowaniu „Rekomendacje do realizowania i finansowania gminnych programów profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych na 2020 rok².”

² <https://www.parpa.pl/images/file/rekomendacje2020.pdf>

Miejski Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii dla Miasta Mława na rok 2020 wyznacza obszary, w jakich będą podejmowane działania mające na celu ograniczenie negatywnych skutków zdrowotnych, społecznych, w tym zaburzeń życia rodzinnego, wynikających ze spożywania przez mieszkańców Miasta Mławy alkoholu i innych środków odurzających, a także redukcji zjawiska skutków uzależnień, szczególnie niwelowaniu czynników ryzyka wśród dzieci i młodzieży poprzez edukację oraz zwiększanie dostępności do alternatywnych, prozdrowotnych form spędzania czasu wolnego.

II. PODSTAWY PRAWNE I ZAŁOŻENIA PROGRAMOWE

Podstawowym aktem prawnym regulującym kwestie związane z uzależnieniem od alkoholu jest w Polsce ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. 2019 poz. 2277 z późn. zm.) zwana dalej ustawą. Zgodnie z ustawą „prowadzenie działań z zakresu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz integracji społecznej osób uzależnionych od alkoholu należy do zadań własnych gminy” (art.41 ust.1 ustawy). W szczególności ustawodawca wskazał następujące obszary działań:

- 1) zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu;
- 2) udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe, pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie;
- 3) prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych;
- 4) wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych;
- 5) podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art. 131 i 15 ustawy oraz występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego;
- 6) wspieranie zatrudnienia socjalnego poprzez organizowanie i finansowanie centrów integracji społecznej.

Program opiera się na także na następujących aktach prawnych:

- 1) ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2019 r. poz. 852 z późn. zm.);
- 2) z późn. zm.);ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2019 r. poz. 506 z późn. zm.);
- 3) ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2019 r. poz. 1507 z późn.zm.)
- 4) ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2019 r. poz. 730 z późn.zm.);
- 5) ustawa z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2019 r. poz. 869

- z późn. zm.);
- 6) ustawa z dnia 11 września 2015 r. o zdrowiu publicznym (Dz. U. z 2019 r. poz. 447 z późn. zm.);
 - 7) ustawa z dnia 29 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego (Dz.U. z 2019 r. poz. 730 z późn. zm.);
 - 8) rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 4 sierpnia 2016 r. w sprawie Narodowego Programu Zdrowia na lata 2016-2020.

III. DIAGNOZA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH W MIEŚCIE MŁAWA W KONTEKŚCIE UZALEŻNIEŃ

Diagnoza problemów alkoholowych i zasobów ich rozwiązywania w Mieście Mława została przygotowana na podstawie badania „Diagnoza lokalnych zagrożeń społecznych” przeprowadzonego na zlecenie Burmistrza Miasta Mława przez Firmę Centrum Rozwiązywania Problemów Społecznych z Warszawy. Raport z badania przedstawił wyniki badań ankietowych przeprowadzonych w pierwszej połowie 2019 roku, obejmujących podstawowe problemy społeczne, w tym związane z nadużywaniem alkoholu, nikotyny, dopalaczy i narkotyków, uzależnieniem od hazardu, przemocą w rodzinie, przemocą w środowisku szkolnym oraz cyberprzecią, a także postawami społecznymi wobec tychże zjawisk. Dane dotyczące lokalnych zagrożeń społecznych w kontekście uzależnień uzyskane zostały w drodze anonimowych badań ankietowych przeprowadzonych w Mieście Mława wśród trzech grup reprezentujących trzy lokalne środowiska:

1. dorośli mieszkańcy;
2. dzieci i młodzież szkolna;
3. sprzedawcy i właściciele punktów sprzedaży alkoholu.

Dane z badań ankietowych uzupełniono o dane na temat problemu uzależnień i konsekwencji wynikających z ich występowania przekazanych przez: Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Mławie, Komendę Powiatowej Policji w Mławie, Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Punktu Konsultacyjno-Informacyjnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Poradni Terapii Uzależnień i Współuzależnienia w Mławie.

III.1. Rynek napojów alkoholowych w mieście

Zasady wydawania zezwoleń na sprzedaż alkoholu reguluje ustawa o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałania alkoholizmowi. Zasady sprzedaży alkoholu na terenie Miasta Mława reguluje Uchwała Nr XLIII/519/2018 z dnia 28 czerwca 2018 r. w sprawie ustalenia maksymalnej liczby zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych do 4,5% zawartości alkoholu oraz na piwo, od 4,5% do 18% zawartości alkoholu (z wyjątkiem piwa) i powyżej 18% zawartości alkoholu przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży jak i w miejscu sprzedaży oraz ustalenia zasad usytuowania na terenie Miasta Mława miejsc sprzedaży i podawania napojów alkoholowych. Działania Miasta Mława w tym obszarze polegają na:

- a) współpracy Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Straży Miejskiej i Komendy Powiatowej Policji w Mławie w przeprowadzaniu kontroli

w zakresie przestrzegania zasad i warunków korzystania z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych określonych w art. 18 ust.7 i ust.10 ustawy;

- b) podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art. 13¹ i art. 15 ustawy (zakaz reklamy i promocji napojów alkoholowych oraz sprzedaży i podawania napojów alkoholowych osobom, których zachowanie wskazuje, że znajdują się w stanie nietrzeźwości oraz osobom do lat 18, na kredyt i pod zastaw).

Ponad połowa mieszkańców Miasta Mława (56%) uważa, że w okolicy jest odpowiednia liczba punktów sprzedaży alkoholu, 42% badanych twierdzi, że lokali jest za dużo, a 2% za mało.

Tabela 1 Ilość wydanych zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych w latach 2016 – 2019.

Rok	2016 r.	2017 r.	2018 r.	2019 r. (31.10.2019.)
Ilość punktów sprzedaży ogółem	94	89	88	96, w tym : detal - 72 gastronomia - 24
Zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych do spożycia poza miejscem sprzedaży (wg zawartości alkoholu):				
do 4,5%	72	71	69	72
od 4,5% do 18%	56	55	57	60
powyżej 18%	56	56	58	62
Zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych do spożycia w miejscu sprzedaży (wg zawartości alkoholu):				
do 4,5%	22	18	19	24
od 4,5% do 18%	9	8	8	9
powyżej 18%	9	9	9	10

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych uzyskanych z Wydziału Strategii i Funduszy Zewnętrznych

III.2. Konsekwencje nadużywania alkoholu i środków odurzających – dane instytucjonalne

Tabela 2. Działalność Miejskiej Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w latach 2016 – 2019.

	2016 r.	2017 r.	2018 r.	2019 r.
Posiedzenia MKRPA (ogółem)	39	34	34	37
Ogólne posiedzenia komisji	15	12	12	10
Posiedzenia podkomisji interwencyjno-motywującej (dyżury, 2-osobowy skład co dwa tygodnie)	24	22	22	27
Wezwania na rozmowy motywujące	130	137	125	126
Kontrole punktów sprzedaży alkoholu	0	24	12	22
Postanowienia opiniujące lokalizację punktów sprzedaży napojów alkoholowych (ogółem)	79	24	25	15
Dotyczące jednorazowych zezwoleń na sprzedaż alkoholu	2	0	0	1
Dotyczących zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych do spożycia w miejscu lub poza miejscem sprzedaży	77	24	25	37

Postanowienia negatywne	0	0	0	0
-------------------------	---	---	---	---

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych uzyskanych z Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

Tabela 3. Podkomisja interwencyjno-motywująca.

	2016 r.	2017 r.	2018 r.	2019 r.
Wnioski o leczenie odwykowe	47	55	38	25
Obecnie rozpoczętych spraw	53	60	45	67
Zlecenia przeprowadzenia badania przez biegłych sądowych	6	22	17	21
Wnioski do sądów w sprawie obowiązku leczenia odwykowego	10	10	10	15

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych uzyskanych z Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

Tabela 4. Liczba Niebieskich Kart sporządzonych przez przedstawicieli poszczególnych podmiotów.

Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie (stan na 31.10.2019 r.)				
Pomoc społeczna	Oświata	Ochrona zdrowia	Komenda Powiatowa Policji w Mławie	Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
13	0	0	84	0
Łącznie: 97				

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych uzyskanych z Punktu konsultacyjnego ds. przemocy w rodzinie

Tabela 5. Charakterystyka osób doświadczających przemocy i stosujących przemoc, wobec których wszczęto procedurę Niebieskiej Karty.

Rok 2019	Charakterystyka osób, wobec których istnieje podejrzenie, że są dotknięte przemocą w rodzinie				Charakterystyka osób, wobec których istnieje podejrzenie, że stosują przemoc w rodzinie			
	Ogółem	do 18 r. życia	od 18 do 67 lat	od 67 lat	Ogółem	do 18 r. życia	od 18 do 67 lat	od 67 lat
kobiety	58	3	51	4	1	0	1	0
mężczyźni	7	2	5	0	54	0	53	1

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych uzyskanych z Punktu konsultacyjnego ds. przemocy w rodzinie

Tabela 6. Przeszestwa/wykroczenia popełnione pod wpływem alkoholu (stan na 31.10.2019 r.)

Przeszestwa/wykroczenia popełnione pod wpływem alkoholu				
Rok	2016 r.	2017 r.	2018 r.	2019 r.
Prowadzenie pojazdów na drodze publicznej w stanie nietrzeźwości	164	144	132	126
Prowadzenie pojazdów po drodze publicznej po użyciu alkoholu	113	200	234	155
Zakłócanie porządku publicznego	689	876	812	419
Podejmowanie czynności zawodowych pod wpływem alkoholu	3	6	5	6
Liczba wypadków drogowych	7	5	3	3

pod wpływem alkoholu				
Osoby zatrzymane do wytrzeźwienia ogółem	82	58	66	47

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych uzyskanych z Wydziału Prewencji Komendy Powiatowej Policji w Mławie.

Tabela 7. Rodzaje udzielanej pomocy społecznej przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Mławie (dane za okres I - VI 2019 r.).

Liczba osób korzystających z pomocy społecznej- ogółem:	425
w tym rodziny korzystające ze świadczeń z powodu problemów uzależnień	35
Rodzaje pomocy udzielanej przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Mławie - ogółem	425
świadczenia rzeczowe (pomoc niepieniężna)	266
świadczenia pieniężne	220
świadczenie porady dla osób (poradnictwo specjalistyczne)	69
Powody przyznawania pomocy społecznej -ogółem	425
niepełnosprawność	202
bezrobocie	113
osoby dotknięte klęską żywiołową	0
ubóstwo	232
bezradność opiekuńczo - wychowawcza	87
długotrwała choroba	226
alkoholizm	33
bezdomność	28
potrzeba ochrony macierzyństwa	40
przemoc w rodzinie	44
trudności w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego	6
zdarzenia losowe	2
sytuacje kryzysowe	38
Struktura odbiorców pomocy społecznej ze względu na aktywność zawodową - łącznie	425
pracuje	49
nie pracuje	42
pracuje dorywczo	13
studiuje	0
rencista	21

emeryt	75
bezrobotny z prawem do zasiłku	11
bezrobotny bez prawa do zasiłku	102
niepełnosprawni	111

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych uzyskanych z Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Mławie

Tabela 8. Działania profilaktyczne skierowane do dzieci i młodzieży w ramach programu przeciwdziałania przemocy oraz programu wsparcia dziecka i rodziny.

Działania profilaktyczno/edukacyjne skierowane do dzieci i młodzieży w ramach programu przeciwdziałania przemocy oraz programu wsparcia dziecka i rodziny	Rok 2019 (ilość odbiorców)
Pozalekcyjne zajęcia opiekuńczo – wychowawcze	58 dzieci
Program profilaktyczny „Życie w zgodzie i radości”	74 dzieci
Zajęcia warsztatowe „Bezpieczne wakacje”	40 dzieci
Projekt profilaktyczny „Wakacje z Maxem”	200dzieci

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych uzyskanych z Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Mławie

Tabela 9. Punkt Konsultacyjno- Informacyjny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie.

Liczba rodzin korzystających z pomocy Punktu:	103
w tym liczba rodzin z problemem alkoholowym	85

Źródło: Opracowanie własne np. danych uzyskanych z Punktu Konsultacyjno- Informacyjny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie przy Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Mławie.

Tabela10. Poradnia Terapii Uzależnień i Współzależnienia w Mławie.

Liczba osób uzależnionych i współzależnionych				
Okres	2016 r.	2017 r.	2018 r.	2019
Uzależnione ud alkoholu ogółem, w tym:	103	109	95	89
o kobiety	20	23	17	18
o mężczyźni	83	86	78	71
Uzależnione od narkotyków ogółem, w tym:	20	15	15	11
o kobiety	2	1	0	0
o mężczyźni	18	14	15	11
Uzależnione od hazardu ogółem	1	1	0	3
Współzależnione ogółem, w tym:	31	31	24	37
o kobiety	28	28	21	35
o mężczyźni	3	3	3	2

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych uzyskanych z Poradni Terapii Uzależnienia i Współzależnienia w Mławie.

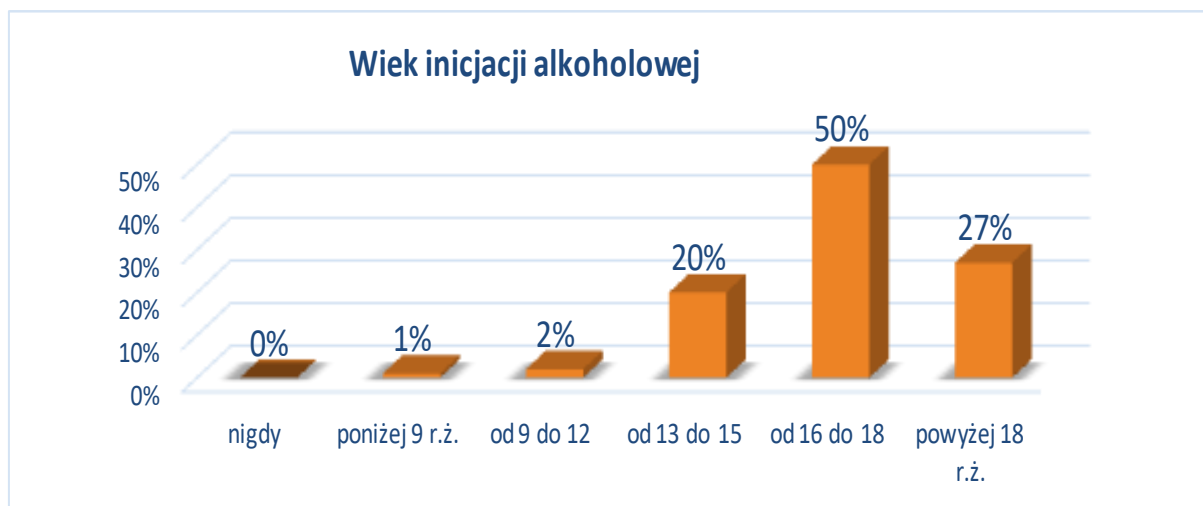
III.3. Problemy społeczne w obszarze uzależnień - podsumowanie badań

Badanie „Diagnoza lokalnych zagrożeń społecznych” przeprowadzonych w Mławie w marcu 2019 r. wskazało zasadnicze problemy, jakie pojawiły się wśród dorosłych

mieszkańców miasta jak również dzieci i młodzieży. W badaniu wzięło udział łącznie 300 osób dorosłych, wśród których 30% stanowiły osoby starsze powyżej 60 roku życia i 30% - rodzice uczniów mławskich szkół podstawowych. Badaniem objęto 241 kobiet oraz 59 mężczyzn. Średnia wieku respondentów wyniosła 45 lat.

Dorośli mieszkańcy Mławy

Wykres 1. Wiek inicjacji alkoholowej

Powyższy wykres wskazuje, że 50% osób swój wiek inicjacji alkoholowej wskazało na wiek między 16 a 18 lat, a 20% na wiek między 13 a 15 lat czyli w czasie pobierania edukacji w szkołach.

Wykres 2. Częstotliwość spożywania alkoholu

Z punktu widzenia problemów alkoholowych ważną wydaje się kwestia częstotliwości spożywania alkoholu. 34% respondentów to osoby pijące alkohol kilka razy w miesiącu, a 26% -

raz w tygodniu. 20% badanych przyznała, że pije alkohol kilka razy w roku, a 11% - kilka razy w tygodniu.

Wykres 3. Wiek inicjacji nikotynowej

Pierwszego papierosa 36% respondentów zapaliło między 16 a 18 rokiem życia, w młodszym wieku (13-15 lat) aż 30% , 8% - między 9 a 12 rokiem życia.

Wykres 4. Wiedza mieszkańców na temat możliwości uzyskania pomocy

Wśród badanych mieszkańców 40% wie do jakich instytucji może zgłosić się osoba doświadczająca przemocy w rodzinie lub osoba z problemem alkoholowym. Respondenci najczęściej wskazywali policję, ośrodek pomocy społecznej, ośrodek leczenia uzależnień, zespół ośrodków wsparcia lub szpital. Jako źródła wiedzy o wymienionych miejscach pomocy respondenci najczęściej wskazywali: Internet, telewizję, prasę, rodzinę, znajomych oraz ulotki i plakaty widziane w mieście. 60% respondentów nie wie, gdzie szukać pomocy w sytuacji doświadczania przemocy lub zmagania się z problemem alkoholowym.

Zagrożenia wśród dorosłych mieszkańców Miasta Mława

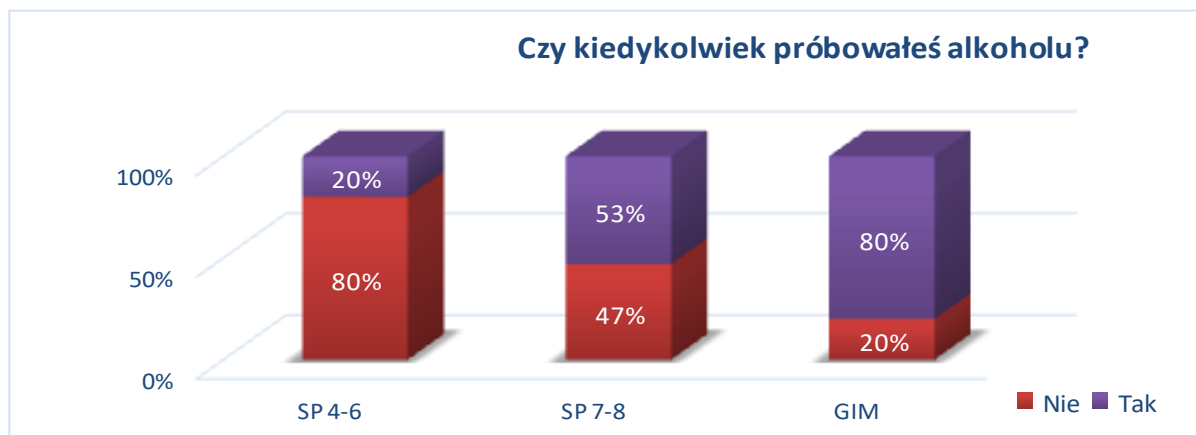
- Problem nadużywania alkoholu jest na średnim poziomie ryzyka. Mieszkańcy Mławy piją często, aczkolwiek są to niewielkie ilości alkoholu. Widza na temat szkodliwości spożywania alkoholu jest wśród mieszkańców na relatywnie wysokim poziomie. Jednakże, zaledwie 40% posiada wiedzę o prowadzonych lokalnie działaniach mających

- na celu przeciwdziałanie i zapobieganie uzależnieniu. Należałoby zwrócić większą uwagę na dostępność oraz rozpowszechnienie informacji na temat działań podejmowanych przez władze lokalne w tym zakresie.
- b) Problem uzależnienia od nikotyny jest niewielki, aczkolwiek zauważalny. Co czwarty mieszkaniec Mławy pali papierosy regularnie, a co dziesiąty - okazjnie. Jednakże poziom wiedzy na temat szkodliwości palenia zarówno papierosów, jak i e-papierosów jest wśród mieszkańców Mławy relatywnie wysoki.
 - c) Zauważalnym problemem wśród badanych mieszkańców Mławy jest problem zażywania narkotyków i dopalaczy. Prawie co trzeci badany przyznaje się, że zna w bliskim otoczeniu osoby zażywające substancje odurzające. Najbardziej popularnymi środkami odurzającymi są marihuana, haszysz oraz dopalacze. Jednakże prawie wszyscy respondenci twierdzą, że nie wiedzą, gdzie można nabyć tego typu substancje.
 - d) Problemem środowiskowym jest również przemoc w rodzinie. Co piąty respondent ma w swoim otoczeniu osoby, które doświadczają przemocy w rodzinie, a 38% podejrzewa, że tak się dzieje. Pomimo tego, iż wśród mieszkańców Mławy zauważalna jest relatywnie bardzo dobra świadomość na temat specyfiki przemocy, to należy podkreślić, że tylko 40% badanych posiada wiedzę na temat instytucji, do których należy się zwrócić, by pomóc osobie, która jest ofiarą przemocy w rodzinie.
 - e) Problemem w środowisku lokalnym Mławy jest uzależnienie od komputerów i Internetu. Aż 82% badanych mieszkańców ocenia, że jest to powszechne zjawisko w ich najbliższym otoczeniu.
 - f) Badanie wykazało, że cyberprzemoc stanowi dla lokalnej społeczności zauważalny problem. Wskazuje to na konieczność edukacji mieszkańców z zakresu bezpiecznego korzystania z Internetu, poprzez wspieranie świadomości prawnej oraz umiejętności ochrony własnych danych w sieci. Ważne jest również wskazanie mieszkańcom instytucji, do których mogą się zgłosić osoby, które padły ofiarą przestępstwa internetowego.
 - g) Szeroka oferta różnego rodzaju form internetowych gier losowych, zakładów bukmacherskich i gier na automatach oraz ich dostępność sprawiają, że problem staje się coraz bardziej rozpowszechniony. Ponad połowa badanych mieszkańców (52%) ocenia rozpowszechnienie korzystania z tego typu rozrywki jako bardzo i dość powszechne. Jednocześnie większość badanych twierdzi, że zjawisko uzależnienia od hazardu jest w ich środowisku bardzo i dość rzadkie (73%). Co ważne, 75% badanych mieszkańców Mławy nie wie, gdzie szukać pomocy w sytuacji uzależnienia od hazardu. Należałoby zwrócić większą uwagę na dostępność oraz rozpowszechnienie informacji na temat działań podejmowanych przez władze lokalne w tym zakresie.

Dzieci i młodzież

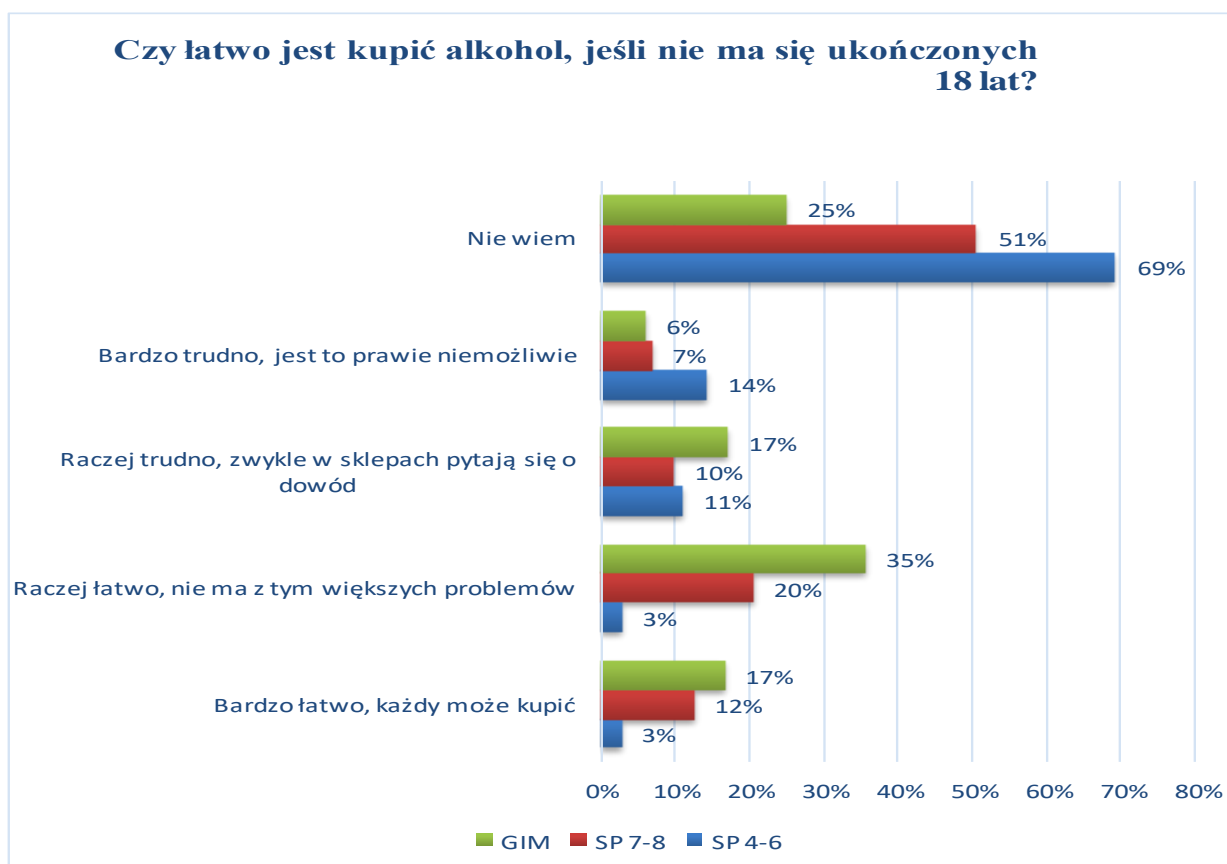
Badania w placówkach oświatowych przeprowadzono przy użyciu internetowego narzędzia CORIGO i objęło 1219 uczniów klas VI-VIII oraz ostatni rok gimnazjalistów.

Wykres 5. Wiek inicjacji alkoholowej uczniów

Inicjację alkoholową ma za sobą: 20% badanych uczniów klas 4-6 szkoły podstawowej, 53% uczniów klas 7-8 szkoły podstawowej oraz aż 80% uczniów klas gimnazjalnych. Aż 16% uczniów klas gimnazjalnych piło alkohol co najmniej raz w miesiącu. 32% uczniów klas 7-8 oraz 52% uczniów klas gimnazjalnych uważa, że kupno alkoholu jest to **raczej lub bardzo łatwe**.

Wykres 6. Zakup alkoholu przez nieletnich

Zagrożenia w środowisku dzieci i młodzieży

- Wraz z wiekiem badanych uczniów wzrasta odsetek młodych uczniów eksperymentujących z alkoholem, papierosami oraz substancjami psychoaktywnymi. Najbardziej rozpowszechnione wśród badanych uczniów Mławy jest spożywanie

- napojów alkoholowych oraz palenie papierosów. W grupie badanych uczniów problem eksperymentowania z substancjami psychoaktywnymi, takimi jak narkotyki i dopalacze, jest znikomy.
- b) Spożywanie napojów alkoholowych przez dzieci i młodzież szkolną w Mieście Mława jest stosunkowo poważnym problemem. Wraz z wiekiem rośnie odsetek osób sięgających po alkohol. Już co piąty uczeń młodszych klas szkoły podstawowej oraz co drugi uczeń starszych klas szkoły podstawowej ma za sobą inicjację alkoholową. Wśród gimnazjalistów odsetek ten jest jeszcze wyższy (80%).
 - c) Wśród przyczyn sięgania po napoje alkoholowe dzieci i młodzież często wskazują na picie okazjonalne podczas spotkań ze znajomymi oraz towarzystwo rodziny, co wskazywać może na społeczne przyzwolenie na spożywanie alkoholu przez młode osoby.
 - d) Badania wykazały, że spora część badanych młodych mieszkańców miasta ma kontakt z tytoniem. Do palenia papierosów chociaż raz w życiu przyznaje się co dziesiąty uczeń klas 4-6, co trzeci uczeń klas 7-8 oraz 60% gimnazjalistów. Najczęściej uczniowie wskazują, że palą podczas spotkań ze znajomymi, jednakże część z nich, swoją inicjację nikotynową miała w towarzystwie rodziny, a także w szkole.
 - e) Jednocześnie niepokojący jest względnie łatwy dostęp dzieci i młodzieży do wyrobów tytoniowych i napojów alkoholowych. Jego ograniczenie jest zadaniem leżącym w obowiązku osób dorosłych. Rekomendujemy podejmowanie działań budujących świadomość zagrożenia związanego z poszczególnymi używkami poprzez warsztaty profilaktyczne, szkolenia dla nauczycieli lub pogadanki profilaktyczne dla rodziców.
 - f) Najbardziej sprzyjające okoliczności do kontaktu z substancjami psychoaktywnymi stwarzają wakacje oraz czas wolny, dlatego też dzieci w tym okresie powinny zostać otoczone szczególną uwagą opiekunów i uświadamiane w kwestii niebezpieczeństw, jakie wiążą się ze spożywaniem alkoholu, narkotyków i paleniem papierosów.
 - g) Z odpowiedzi udzielonych przez uczniów wynika, że w szkołach obecny jest zwyczaj „chrztu” młodszych uczniów. Na podstawie danych można uznać zjawisko tzw. chrztu jako zauważalne, jednakże nie rozpowszechnione.
 - h) Otrzymane wyniki na temat jakości relacji rówieśniczych w badanych klasach powinny skłonić do zapoczątkowania lub rozwijania w szkole działań z zakresu zapobiegania agresji i przemocy oraz rozwiązywania konfliktów. Preferowane byłyby także doskonalenie szkolnych rozwiązań systemowych w zakresie kontroli i profilaktyki zachowań agresywnych.
 - i) Niepokój budzi ilość czasu spędzanego na korzystaniu z komputera i Internetu przez uczniów, szczególnie starszych klas podstawowych oraz gimnazjalistów. Uczniowie spędzają dziennie nawet cztery lub pięć godzin przed komputerem, a co ósmy uczeń klas 4-6 oraz co trzeci uczeń klas 7-8, a także ponad 40% gimnazjalistów – powyżej 5 godzin dziennie. Należy mieć na uwadze, iż trzeba wspierać wszelkie inicjatywy rozwijające różnorodne pasje uczniów tak, aby były bardziej atrakcyjną formą spędzania czasu po szkole niż surfowanie po stronach internetowych. Istotne jest, aby włączać w te działania rodziców, którzy mają możliwość nadzorowania tego, jak ich dzieci wykorzystują domowe komputery i inne urządzenia z dostępem do Internetu.

- j) W perspektywie wyników na temat funkcjonowania badanych uczniów w Internecie konieczna wydaje się również szeroka edukacja z zakresu bezpiecznego korzystania z Internetu, czyli wspieranie świadomości prawnej uczniów, rozwijanie umiejętności ochrony przez niebezpiecznymi sytuacjami, czy poszerzanie wiedzy z zakresu ochrony własnych danych.
- k) Zauważalnym problemem wydaje się być skłonność uczniów do korzystania z gier hazardowych. Już 15% młodszych oraz 25% uczniów starszych klas podstawowych, a także 38% gimnazjalistów ma doświadczenie z tego typu „rozrywką”. Warto zaznajomić uczniów z tematyką powstawania uzależnienia od hazardu, na przykład poprzez przeprowadzenie warsztatów profilaktycznych lub krótkich pogadanek na lekcjach wychowawczych.

IV. ODDZIAŁYWANIA PROFILAKTYCZNE WŚRÓD DZIECI I MŁODZIEŻY-REKOMENDACJE OPARTE NA MODELU PROFILAKTYKI POZYTYWNEJ

Światowa Organizacja Zdrowia (WHO) podaje, że aż 50% zaburzeń zdrowia psychicznego prowadzących do nadużywania substancji psychoaktywnych, agresji i przemocy, a także innych postaw antyspołecznych zaczyna się w okresie dojrzewania³. Dzieci i młodzież są więc grupą wymagającą szczególnie intensywnych oddziaływań profilaktycznych. Środowisko szkolne wywiera ogromny wpływ na rozwój fizyczny, emocjonalny i społeczny dzieci oraz młodzieży, stąd jego kształtowanie może sprzyjać zdrowiu psychicznemu⁴. Australijskie badania na zlecenie WHO pozwoliły na wyodrębnienie najistotniejszych czynników chroniących oraz czynników ryzyka:

IV.1. Czynniki ryzyka

Czynniki ryzyka to wszystkie elementy (warunki środowiska, sytuacje, cechy i zmienne indywidualne) zwiększające ryzyko wystąpienia zachowań problemowych (stanowiących zagrożenie dla prawidłowego rozwoju lub funkcjonowania społecznego) i związanych z nimi szkod⁵.

Należą do nich:

- 1) przemoc rówieśnicza;
- 2) odrzucenie przez rówieśników;
- 3) słaba więź ze szkołą;
- 4) niedostateczne kierowanie własnym zachowaniem (brak kontroli);
- 5) destrukcyjna grupa rówieśnicza;
- 6) niepowodzenia szkolne.

IV.2. Czynniki chroniące

³ World Health Organization, (2004), *Mental Health Policy, Plans and Programs*, Geneva.

⁴ Szymańska, J. (2012) *Ochrona zdrowia psychicznego dzieci i młodzieży w szkole*, ORE Warszawa

⁵ Słownik terminów według Państwowej Agencji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. Źródło: http://www.parpa.pl/download/słownik_terminow.pdf (dostęp: 28.10.2019).

Przez „czynniki chroniące” należy rozumieć: wszystkie elementy osłabiające oddziaływanie czynników ryzyka, zwiększające „odporność” jednostki, a więc zmniejszające prawdopodobieństwo wystąpienia zachowań problemowych⁶

Można je pogrupować w kilka kategorii:

- 1) poczucie przynależności;
- 2) pozytywny klimat szkoły;
- 3) prospołecznie nastawiona grupa rówieśnicza;
- 4) wymaganie od uczniów odpowiedzialności i udzielania sobie wzajemnej pomocy;
- 5) okazje do przeżycia sukcesu i rozpoznawania własnych osiągnięć;
- 6) zdecydowany brak akceptacji przez szkołę dla przemocy⁷.

Na podstawie badań zrealizowanych przez Państwową Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych pn.: „Czynniki chroniące i czynniki ryzyka związane z postawami problemowymi warszawskich gimnazjalistów klas I-II”, **sformułowano kilka wniosków i rekomendacji o charakterze ogólnym:**

- 1) nadrzędną rekomendacją wyznaczającą kierunek działań profilaktycznych jest wzmacnianie pozytywnego stosunku do nauczycieli oraz budowanie klimatu współpracy pomiędzy nauczycielami w szkole oraz wspieranie konstruktywnych zainteresowań i zajęć pozalekcyjnych młodzieży;
- 2) do najbardziej uniwersalnych i selektywnych czynników chroniących uczniów klas 6-8 przed angażowaniem się w zachowania problemowe należy włączyć: pozytywne nastawienie do nauczycieli, udział w dodatkowych zajęciach pozalekcyjnych, aktywny udział w praktykach i uroczystościach religijnych, dobry kontakt z rodzicami, monitorowanie przez rodziców miejsc, w których gimnazjalista spędza czas wolny;
- 3) efektywna ochrona młodzieży wiąże się z prawidłowym rozumieniem przez nauczycieli procesów rozwojowych właściwych dla okresy adolescencji. Dlatego zaleca się, aby wspierać pedagogów i nauczycieli zarówno na poziomie kształcenia formalnego, jak i nieformalnego, w zdobywaniu wiedzy oraz poszerzaniu umiejętności w zakresie rozpoznawania wyzwań oraz trudności specyficznych dla tego okresu rozwoju;
- 4) wsparcie nauczycieli powinno także objąć działania związane z przeciwdziałaniem wypaleniu zawodowemu: „Dbałość o dobry stan zdrowia psychicznego nauczycieli uczących w gimnazjum powinna być częścią szkolnego programu profilaktyki. W tym celu należy wspierać wszelkie inicjatywy służące podnoszeniu kwalifikacji zawodowych nauczycieli, ułatwiać im dostęp do form kształcenia i rozwoju własnych możliwości”⁸;
- 5) działania profilaktyczne powinny być ukierunkowane na uczenie umiejętności życiowych uczniów związanych m.in. z postawami asertywności, konstruktywnym rozwiązywaniem konfliktów rówieśniczych na drodze negocjacji/mediacji oraz wspieranie ich w kształtowaniu poczucia własnej wartości.

Kolejnym wnioskiem związanym ze skutecznością profilaktyki jest konieczność **planowania**

⁶ Tamże, Słownik terminów według Państwowej Agencji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. Źródło: http://www.parpa.pl/download/slownik_terminow.pdf (dostęp: 28.10.2019).

⁷ Rządowy Program na lata 2014-2016, *Bezpieczna i przyjazna szkoła*.

⁸ K. Ostaszewski, A. Rustecka-Krawczyk, M. Wójcik, *Czynniki chroniące i czynniki ryzyka związane z zachowaniami problemowymi warszawskich gimnazjalistów: klasy I-II*, Instytut Psychiatrii i Neurologii w Warszawie, s. 52.

cyklicznych działań. Warunkiem zmiany postawy (a więc nadrzędnego celu oddziaływań profilaktycznych) jest ich regularne utrwalanie, zastępowanie zachowań destruktywnych konstruktywnymi oraz wspieranie uczniów w zdobywaniu wiedzy nie tylko na temat zagrożeń przyjmowanych przez nich postaw, ale także pomoc w gromadzeniu wiedzy na temat alternatywnych postaw, tj. warunkujących poprawę jakości funkcjonowania uczniów w środowisku szkolnym i rodzinnym. Jednym z elementów skutecznej profilaktyki jest także ewaluacja podejmowanych działań. Jej cel wiąże się z oceną skuteczności wprowadzanych zmian i planowaniu następnych.

Wśród postulowanych oddziaływań profilaktycznych należy wyróżnić⁹:

- a) zwrócenie uwagi nauczycieli i opiekunów na specyficzne potrzeby uczniów, które wiążą się ze specyfiką ich rozwoju psychospołecznego;
- b) wsparcie rozwoju praktycznych umiejętności uczniów w zakresie rozwiązywania konfliktów, radzenia sobie ze stresem, asertywnością, konstruktywnym wyrażaniem emocji i potrzeb, przyjmowania perspektywy innych oraz empatii;
- c) wspieranie uczniów w rozwijaniu ich pasji, zainteresowań oraz w kształtowaniu w nich postaw ukierunkowanych na twórczość, kreatywność i motywację odkrywania nowych rzeczy;
- d) wzmacnianie w uczniach poczucia przynależności, skuteczności i sprawczości;
- e) kreowanie pozytywnej atmosfery współpracy, umożliwiającej im samodzielne podejmowanie decyzji, branie za nich odpowiedzialności.

Warto również wspomnieć, że obok oddziaływań kierowanych do uczniów warto planować także szkolenia profilaktyczne dla grona pedagogicznego oraz rodziców. Jest to warunkiem **inicjowania zmian systemowych**, a więc nie tylko pracy nad zasobami osobowymi uczniów, ale także kształtowania ich środowiska szkolnego oraz rodzinnego – głównych środowisk, w których funkcjonują.

V. CELE I ZADANIA PROGRAMU, WSKAŹNIKI I REALIZATORZY PROGRAMU

W Miejskim Programie Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii dla Miasta Mława na rok 2020 określono cel główny tj. **ograniczenie szkód zdrowotnych i zaburzeń życia rodzinnego, wynikających z używania alkoholu i innych substancji psychoaktywnych, szczególnie przez dzieci i młodzież** oraz określono najważniejsze obszary i cele operacyjne, w których realizowane będą poszczególne zadania.

Zadania w ramach Programu podzielono na trzy obszary - edukacja zdrowotna i promocja zdrowia, profilaktyka uzależnień (profilaktyka uniwersalna¹⁰, profilaktyka selektywna¹¹,

⁹ A. Jaros, R. Jaros, *Czynniki ryzyka i czynniki chroniące związane z zachowaniami problemowymi – przegląd badań przeprowadzonych w Polsce* [w:] *Zapobieganie wykluczeniu z systemu edukacji dzieci i młodzieży nieprzystosowanej społecznie: perspektywa pedagogiczna*, (red.) J. E. Kowalska, Wydawnictwo Uniwersytetu Łódzkiego, Łódź 2014, s. 12-13.

¹⁰ Profilaktyka uniwersalna – są to działania profilaktyczne adresowane do całych grup (populacji) bez względu na stopień indywidualnego ryzyka występowania problemów alkoholowych. Ich celem jest zmniejszenie lub eliminowanie czynników ryzyka sprzyjających rozwojowi

profilaktyka wskazująca¹²) oraz redukcja szkód, rehabilitacja (readaptacja, reintegracja) zdrowotna, społeczna i zawodowa.

problemów w danej populacji. <http://antyalkoholowi.pl/wp-content/uploads/2016/09/Narodowy-Program-Zdrowia-2016-2020.pdf> , s. 14, (dostęp 15.09.2019r.)

¹¹ Tamże, Profilaktyka selektywna_ – są to działania profilaktyczne adresowane do jednostek lub grup, które ze względu na swoją sytuację społeczną, rodzinną, środowiskową lub uwarunkowanie biologiczne są narażone na większe od przeciętnego ryzyko wystąpienia problemów alkoholowych i/lub innych zaburzeń zdrowia psychicznego.

¹² Tamże, Profilaktyka wskazująca_ – są to dziania profilaktyczne adresowane do osób (grup osób), które demonstrują wczesne symptomy problemów alkoholowych i/lub innych zaburzeń zachowania lub problemów psychicznych, ale jeszcze nie spełniają kryteriów diagnostycznych picia szkodliwego, uzależnienia od alkoholu lub innych zaburzeń związanych z nadużywaniem alkoholu opisanych w Międzynarodowej Klasyfikacji Chorób i Problemów Zdrowotnych ICD-10.

Tabela 11. Zestawienie celów operacyjnych, mierników oraz realizatorów Miejskiego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na 2020 r.

Obszar I. Edukacja zdrowotna i promocja zdrowia		
Cel operacyjny	Mierniki osiągnięcia celu	Realizator
1. Podnoszenie wiedzy mieszkańców Mławy na temat zagrożeń związanych z używaniem alkoholu i innych substancji psychoaktywnych oraz dostępnej oferty pomocowej poprzez realizację kampanii medialnej „Spójrz trzeźwo Mława jest piękna” we współpracy z lokalnymi mediami (audycje w lokalnej TV, radio, artykuły prasowe itp.).	<ol style="list-style-type: none"> 1. liczba realizowanych kampanii profilaktycznych (spotów TV i radiowych, filmów promujących zachowania prozdrowotne); 2. liczba odbiorców; 3. liczba zakupionych materiałów promocyjnych; 	Urząd Miasta Mława
2. Promowanie aktywnych form spędzania czasu wolnego przez rodziny, dzieci i młodzież poprzez finansowanie zajęć, imprez projektów realizowanych przez organizacje sportowe oraz inne placówki (organizacja miejskich imprez i przedsięwzięć sportowo-rekreacyjnych dla mieszkańców Mławy).	<ol style="list-style-type: none"> 1. liczba placówek realizujących zadanie; 2. liczba wydarzeń i projektów; 3. liczba odbiorców objętych działaniami; 	Urząd Miasta Mława (konkurs ofert) dla klubów i organizacji działających w obszarze upowszechniania kultury fizycznej, dotacje dla jednostek
Obszar II. Profilaktyka uzależnień		
II.1 Profilaktyka uniwersalna		
1. Upowszechnianie informacji dotyczących zagrożeń wynikających z używania: alkoholu, narkotyków i innych substancji psychoaktywnych, w tym działania edukacyjne skierowane do dzieci, młodzieży.	<ol style="list-style-type: none"> 1. liczba placówek 2. liczba warsztatów profilaktycznych 3. liczba odbiorców objętych działaniami 	Urząd Miasta Mława (wykonawca zewnętrzny)
2. Umożliwienie dostępności do bezpłatnych porad prawnych i psychologicznych dla mieszkańców Miasta Mława.	<ol style="list-style-type: none"> 1. liczba specjalistów świadczących porady 2. liczba udzielonych porad 	Urząd Miasta Mława

II.2 Profilaktyka selektywna		
1. Wsparcie dzieci i młodzieży z mławskich szkół podstawowych dla których organem prowadzącym jest Miasto Mława oraz innych placówek opiekuńczych, którzy przejawiają zachowania ryzykowne, jako czynnik chroniący przed wystąpieniem problemu uzależnień wśród dzieci i młodzieży.	<ol style="list-style-type: none"> 1. liczba placówek prowadzących zajęcia opiekuńczo-wychowawcze i inne formy opieki. 2. liczba specjalistów prowadzących zajęcia. 3. liczba dzieci biorących udział w zajęciach. 4. liczba wydarzeń o charakterze rekreacyjno-wypoczynkowym. 	Urząd Miasta Mława
II.3 Profilaktyka wskazująca		
1. Działania edukacyjne zmierzające do ograniczenia liczby wypadków drogowych popełnianych przez kierowców pod wpływem alkoholu i innych substancji uzależniających.	<ol style="list-style-type: none"> 1. liczba podmiotów współpracujących. 2. liczba ulotek, folderów, plakatów. 	Urząd Miasta Mława
Obszar III. Redukcja szkód, rehabilitacja (readaptacja, reintegracja) zdrowotna, społeczna i zawodowa		
1. Zwiększenie dostępności i podnoszenie jakości specjalistycznych świadczeń w zakresie leczenia uzależnień, w tym programów terapeutycznych.	1. liczba i rodzaj pomocy rzeczowej udzielonej podmiotom leczenia uzależnień.	Urząd Miasta Mława
2. Poprawa warunków udzielania świadczeń specjalistycznych, w tym programów terapeutycznych	<ol style="list-style-type: none"> 1. liczba maratonów terapeutycznych . 2. liczba uczestników. 	Urząd Miasta Mława

VI. HARMONOGRAM PROGRAMU WRAZ Z JEGO FINANSOWANIEM

Obszar I. Edukacja zdrowotna i promocja zdrowia			
Lp.	Cel operacyjny	koszty (zł) A - profilaktyka alkoholowa, N - przeciwdziałanie narkomani	Realizator
1.	Podnoszenie wiedzy mieszkańców Mławy na temat zagrożeń związanych z używaniem alkoholu i innych substancji psychoaktywnych oraz dostępnej oferty pomocowej poprzez realizację kampanii medialnej „Spójrz trzeźwo Mława jest piękna” we współpracy z lokalnymi mediami (audycje w lokalnej TV, radio, artykuły prasowe itp.).	283 378,00 zł (A, N)	Urząd Miasta Mława
2.	Promowanie aktywnych form spędzania czasu wolnego przez rodziny, dzieci i młodzież poprzez finansowanie zajęć, imprez i projektów realizowanych przez organizacje sportowe oraz inne placówki (organizacja miejskich imprez i programów sportowo - rekreacyjnych).		1. Miejski Dom Kultury w Mławie 2. Miejski Ośrodek Sportu i Rekreacji w Mławie 3. Urząd Miasta Mława Mławskie kluby/organizacje sportowe
Obszar II.1 Profilaktyka uniwersalna			
1.	Upowszechnianie informacji dotyczących zagrożeń wynikających z używania: alkoholu, narkotyków i innych substancji psychoaktywnych, w tym działania edukacyjne skierowane do dzieci, młodzieży.	68 704,00 zł (A, N)	Urząd Miasta Mława
2.	Umożliwienie dostępności do bezpłatnych porad prawnych i psychologicznych dla mieszkańców Mławy.		Urząd Miasta Mława

Obszar II.2 Profilaktyka selektywna			
1.	Wsparcie dzieci i młodzieży z mławskich szkół podstawowych dla których organem prowadzącym jest Miasto Mława, którzy przejawiają zachowania ryzykowne, jako czynnik chroniący przed wystąpieniem problemu uzależnień wśród dzieci i młodzieży.	113 985,00 zł (A)	Urząd Miasta Mława mławskie szkoły podstawowe dla których organem prowadzącym jest Miasto Mława
Obszar II.3 Profilaktyka wskazująca			
1.	Działania edukacyjne zmierzające do ograniczenia liczby wypadków drogowych popełnianych przez kierowców pod wpływem substancji uzależniających.	500,00 zł (N)	Urząd Miasta Mława Komenda Powiatowa Policji w Mławie
Obszar III Redukcja szkód, rehabilitacja (readaptacja, reintegracja) zdrowotna, społeczna i zawodowa			
1.	Wsparcie placówek leczenia uzależnień w realizacji programów terapii oraz klubów abstynenckich.	12 700,00 zł (A, N)	Urząd Miasta Mława
Obszar IV Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych			
1.	Wsparcie merytoryczne i finansowe - Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych (wynagrodzenie członków, szkolenia, opinie biegłych).	160 733,00 zł (A)	Urząd Miasta Mława
x	Ogółem	640 000,00 zł	x

VII. REALIZACJA I MONITORING PROGRAMU

Realizacja MPPiRPA podlegała będzie monitoringowi, który polegał będzie na zbieraniu danych i analizowaniu informacji, czy wyznaczone cele operacyjne realizowane są zgodnie z założonym planem. Monitoring będzie obejmował następujące elementy:

- a. czas realizacji zaplanowanych działań oraz ich zakres;
- b. wysokość środków finansowych przeznaczonych na realizację zadań
- c. poziom realizacji poszczególnych zadań w ramach celu operacyjnego.

Koordynatorem realizacji MPPiRPA jest Wydział Oświaty i Polityki Społecznej Urzędu Miasta Mława.

VI.1. Realizatorzy MPPiRPA i partnerami w jego realizacji będą:

- a. Urząd Miasta Mława:
 - Wydział Oświaty i Polityki Społecznej
 - Wydział Komunikacji Społecznej i Medialnej
 - Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
 - Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej
 - Miejski Dom Kultury
 - Miejski Ośrodek Sportu i Rekreacji
 - Punkt Konsultacyjny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie
 - Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy
 - Osoby prawne i jednostki organizacyjne działające na podstawie przepisów o stosunku Państwa do Kościoła Katolickiego w Rzeczypospolitej Polskiej, o stosunku Państwa do innych kościołów i związków wyznaniowych
 - Straż Miejska w Mławie
 - Sąd Rejonowy w Mławie
 - Placówki opiekuńczo-wychowawcze
 - Ośrodki terapii uzależnień
 - Organizacje pozarządowe i inne podmioty prowadzące działalność pożytku publicznego w zakresie przeciwdziałania uzależnieniom i przemocy.

VIII. MIEJSKA KOMISJA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH

VIII.1. Zadania komisji

Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Mławie, zwana dalej „MKRPA” działa w oparciu o przepisy ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2019 r. poz. 2137 z późn. zm.), w składzie zatwierdzonym zarządzeniem Nr 88/2018 Burmistrza Miasta Mława z dnia 30 maja 2018 r. w sprawie powołania Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Mławie.

Do zadań Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych należy:

- a) inicjowanie działań w zakresie realizacji zadań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych;

- b) podejmowanie czynności zmierzających do orzeczenia o zastosowaniu wobec osoby uzależnionej od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu w Zakładzie Lecznictwa Odwykowego;
- c) opiniowanie wydawania zezwoleń na sprzedaż lub podawanie napojów alkoholowych – zgodność lokalizacji punktu sprzedaży z Uchwałą Rady Miasta;
- d) kontrola przestrzegania zasad i warunków korzystania z zezwoleń na sprzedaż lub podawanie napojów alkoholowych;
- e) występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego.

Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Mławie zbiera się na posiedzeniach plenarnych raz na dwa tygodnie w każdy pierwszy i trzeci poniedziałek miesiąca o godz. 16:30.

VIII. 2. Zasady wynagradzania członków MKRPA

Za wykonywanie czynności wynikających z Ustawy o Wychowaniu w Trzeźwości i Przeciwdziałaniu Alkoholizmowi członkowi MKRPA przysługuje miesięczne wynagrodzenie w wysokości 800,00 zł. Przewodniczący MKRPA otrzymuje miesięczne wynagrodzenie w wysokości 950,00 zł.

Podstawę do wypłaty wynagrodzenia członkom MKRPA stanowi wykaz osób uprawnionych sporządzony przez przewodniczącego MKRPA z potwierdzeniem wykonania pracy przez poszczególnych członków w danym miesiącu.

VII.3. Zasady finansowania Miejskiego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

- a) środki finansowe na realizację zadań Miejskiego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii pochodzą z dochodów gminy z opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych;
- b) wydatki przeznaczone na realizację zadań własnych gminy dotyczących działań profilaktyki określone są w powyższym programie, ujmuje się je w planach budżetowych Urzędu Miasta Mława na 2020 r. w dziale 851 – ochrona zdrowia, rozdział 85153 – przeciwdziałanie narkomanii, rozdział 85154 – przeciwdziałanie alkoholizmowi;
- c) dysponentem środków jest Burmistrz Miasta Mława;
- d) zadania wynikające z powyższego programu realizowane będą na bieżąco przez cały rok. Realizatorami programu będą: Burmistrz Miasta Mława, Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

IX. SPIS TABEL, WYKRESÓW

Tabele	str.
Tabela 1 Ilość wydanych zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych w latach 2016 - 2019;	7
Tabela 2. Działalność Miejskiej Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w latach 2016 – 2019;	7
Tabela 3.Podkomisja interwencyjno-motywująca;	8
Tabela 4. Liczba Niebieskich Kart sporządzonych przez przedstawicieli poszczególnych podmiotów;	8
Tabela 5. Charakterystyka osób doświadczających przemocy i stosujących przemoc, wobec których wszczęto procedurę Niebieskiej Karty;	8
Tabela 6. Przepiępstwa/wykroczenia popełnione pod wpływem alkoholu (stan na 31.10.2019 r.);	8
Tabela 7. Rodzaje udzielanej pomocy społecznej przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Mławie (dane za okres I - VI 2019 r.)	9
Tabela 8. Działania profilaktyczne skierowane do dzieci i młodzieży w ramach programu przeciwdziałania przemocy oraz programu wsparcia dziecka i rodziny	10
Tabela 9. Punkt Konsultacyjno - Informacyjny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie	10
Tabela10. Poradnia Terapii Uzależnień i Współuzależnienia w Mławie	10
Tabela11. Zestawienie celów operacyjnych, mierników oraz realizatorów Miejskiego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na 2020 r.	19
Wykresy	str.
Wykres1. Wiek inicjacji alkoholowej	11
Wykres 2.Częstotliwość spożywania alkoholu	11
Wykres 3. Wiek inicjacji nikotynowej	12
Wykres 4. Wiedza mieszkańców na temat możliwości uzyskania pomocy	13
Wykres nr 5. Wiek inicjacji alkoholowej uczniów	13
Wykres 6. Zakup alkoholu przez nieletnich	14